

EKMEKÇİ'nin Ardından

21 Mayıs 1997'de değerli bir basın emekçisini, demokrat-onurlu-dürüst gazeteci Mustafa Ekmekçi'yi yitirdik.

70 yaşında yaşama gözlerini kapayan Mustafa Ekmekçi, 1927 yılında Konya'nın Hadim ilçesi Hocalar Köyü'nde doğdu. Frenk Mustafa Bey'in torunu, çok sevdiği anası Fatma Hanım ile Hocalar'dan Katip oğlu Mehmet Ekmekçi'nin çocuğu. İlkokulu Hadim'de tamamladı. 1948-49 eğitim yılında Konya Lisesi'nden mezun oldu. Gazeteciliğe çok küçük bir taşra gazetesinde, Ilgın'da başladı. Köşe yazarlığına ise, 1951'de Konya'da yayımlanan Ögüt Gazetesi'nde "Hasır Şapkalı" takma adıyla küçük fıkralar yazarak adım attı.

1957'de Ankara'ya yerleşti. Yeni İstanbul Ankara bürosunda 1959'da muhabirliğe başladıktan yaklaşık 15 gün sonra gazete yönetiminin işine son verildi. Gerekçe, yazar Mahmut Makal'ı büroda konuk etmesiydi.

1 Ekim 1959'da Vatan Gazetesi'ne geçti.

15 Ağustos 1960'da Öncü Gazetesi'ne başladı. 1 Nisan 1961'de Milliyet'e "100 Lira farkla" transfer oldu. Milliyet'ten ayrıldıktan sonra 1968'de arkadaşı Sait Başaran ile "Tüm" adıyla haftalık sosyalist düşünce dergisini çıkardı. Dergi, ekonomik zorluklar nedeniyle bir ay sonra kapandı. 20 Ocak 1969'da Türk Haberler Ajansı'na geçti. 12 Mart hükümetlerine yönelik yazıları nedeniyle dönemin bakanlarından Ali İhsan GÖĞÜŞ'ün talebi üzerine THA'dan ayrılmak zorunda bırakıldı.

Eşi Aldoğan Ekmekçi'nin ilk kızları Eylem'e hamile olduğu dönemde işsiz kaldı. Bir süre sonra Yankı Dergisi'nde haber yönetmenliği yaptı. 12 Mart'ın en karanlık dönemlerinde 11 Kasım 1972'de Yeni Ortam Ankara Temsilcisi oldu. "Ankara Notları" ve ikinci kızı Özlem Yeni Ortam'da çalışırken doğdu.

1974 yılında Türk Dil Kurumu ödülünü kazanan Ankara Notları ile birlikte 1975'te Cumhuriyet'e geçti.

6 Kasım 1991 tarihinde Cumhuriyet içinde yaşanan tartışmalar nedeniyle İlhan Selçuk, Uğur Mumcu, bir grup yazar ve çalışan ile birlikte gazeteden ayrıldı. Nisan 1992'de geri döndü ve yazılarına yeniden başladı. 1990 yılında Çağdaş Gazeteciler Derneği Genel Başkanlığı'na seçildi. Görevi, 1996 yılında yapılan genel kurul ile genç arkadaşlarına bıraktı.

Gün Ola Harman Ola, Kılıçlıklı Balıklar, Uyanın Hey, Tilkiyle Kuyruk, Çarıklılar, Domuzuna Yazılar, Eylül Yazıları, Öksüz Yamalığı yayımlanmış kitapları oldu.

Ekmekçi'nin onurlu yaşamını ailesinden bir meslektaşımız; Ecz.Seçkin Göloğlu (Dağdelen)'nun kaleme aldığı ve bizim de yürekten katıldığımız satırlarla anıyoruz.

Sevgili Mustafa Abi,

Ne güç birşey senin ardından senin için yazmak. Günlerdir başlıyorum başlıyorum... üçüncü bilemedin beşinci satırda ağlamaktan devam edemiyorum. Yazının zaman kipine karar veremiyorum. "Di'li" geçmiş zaman kullanmak bana seni tümünden kaybetmişim hissini veriyor, oysa ki bak ben hala konuşuyorum seninle uzun yolculuklarından birindeymişcesine.. yoksa dayanabilir miydim sensizliğe..

Mustafa Abi seni bugün Cumhuriyet Gazetesi "Ankara Notları" ile tanıyan genç okurlar yıllar öncesini, "Yeni Ortam" günlerini bilmezler. Oysa ben seni en çok da Yeni Ortam Gazetesi'nde çalışırken sevmiştim. Kolay mıydı o yıllar gazetecilik yapmak?" "Tağyir, tebdil ve ilgaya teşebbüsten..." diye başlayan cümlelerle "Fidanların " tek tek kırıldıkları o karabasan yıllar!.. Herkesin birbirinden çekindiği, "güven" diye bir sözcüğün neredeyse unutulduğu o yıllar çalıştı senin kalemin cesurca.Kalemin mi yalnızca? Her içeri alınanın yanında oldun teslim oluşlarında, yalnız bilinmesinler, arkalarında arayanları var demek için. Senin meşhur "satır araları'n" o günlerde doğdu. Dışarıdakilerden, dışarıda yaşananlardan haberler aldı anlayanlar ustaca serpiştirdiğin satır aralarından...

Dürüst gazeteciliğin, ilerici gazeteciliğin en zorlu yılları.. Sen o yıllar verdin en güzel uğraşı bana göre iki küçük çocuğun bir öğretmen karınla aylarca işsiz kalmaktan hiç çekinmeden... Basın-Yayın'dan para mı teklif edilmişti ne sana, "yazmaman (!)" için .?

Seni tanışınlar istiyorum Mustafa Abi yeni kuşaklar, seni benim kadar olmasa da bilsinler. Söyleşilerde, imza günlerinde, Çağdaş Gazeteciler'in başında gördükleri ufak tefek, kara tenli, hareli gözlü (!), gevrek kakhası ile

tanıdıkları Ekmekçi'nin nasıl bir insan olduğunu bilsinler. Bilsinler ki neden çabuk yorulduğunu anlasınlar **İNSAN** yüreklerin !.

Hiç rahat günlerin gazetecisi olamadın ki sen Mustafa Abi. Nerede çetrefil bir konu var üstü açılmasından ürkülen, araladın usulca, deşeledin gittikçe.. Boşuna "domuz yazar" ilan etmedi seni sağ basın. Tutturdun da tutturdun yoksul halk domuz eti yesin de bol protein alsın diye..

İnsan hakları ihlallerini, öğretmen yetiştiren kurumları olmayan bir ülkede eğitimin ilerlemesinin mümkün olmayacağını yılmadan, usanmadan yazdın..! Köy Enstitülerinin "ne denli önemli bir işleve sahip olduklarını.., kapatılmalarının nasıl büyük bir hata olduğunu....." Çoğu okurun seni Köy Enstitüsü mezunu sanarmış ya bu yüzden!

Yorulmak nedir bilmeden çalışırdın Mustafa Abi, işini senin kadar seven, önemseyen insan görmedim inan ki. Senin, önce gazeteciliğin, gazeten ve **OKURLARIN** vardı, sonra ailen:

- "Hastane günlerinde hepimiz, tüm ailen, dostların yanındayız, çok ağırlaştığın bir durumdu. Çırpınıyoruz, ne var ki hiçbir olumlu tepki alınamıyor

senden, derken seslendi birimiz; "Bak Ekmekçi sen bir gazetecisin hatırlıyor musun Cumhuriyet Gazetesinde yazdığını.?" Kafanı salladın.. "Bak işte aşağıda okurların seni bekliyorlar lütfen toparlan!" Gözlerini aralamaya çalışıp bir şeyler söylemek için kımıldattın dudaklarını, kalkmaya çabaladın..

O an çok önemli olan bu yaşamsal tepkiyi ancak okurlarını duyumsadığında gösterdin. Okurlarınla bağını bilenler bunun tipik bir Ekmekçi davranışı olduğunu da iyi bilirler.

Okurların da sana öylesine bağıymışlar ki Mustafa Abi.. Gerek hastalığın duyulunca gerekse seni uğurlarken.. hiç yalnız bırakmadılar..... bir insan

seli oluşturduklar ... ve bizler (ailen yani) gerilerde kaldık zaman zaman. Aldılar, kucakladılar sevgili Ekmekçilerini.. ağladılar bizimle..... kalemi satın alınmaz güçlü bir yürek daha sustu diye.. Ne yapacaklardı bundan böyle? Gece yarıları çekinmeden her saatte seni arayanlar, senin dürüstlüğüne bel bağlayanlar.. çocukları gözaltına alınan ana-babalar, kocaları işten çıkarılan kadınlar, evladını zar zor okutup bir işe koyamayan babalar... sıcak gülüşünle yüreklerini ısıttığın dostların...? İşte hepimiz ağlarken ölesiye yaşlı bir bey geldi yanımıza: "Ne ağlıyorsunuz kızım, buraya, Ankara'ya geldiğinde Mustafa, bir ben karşılamıştım onu Ulus'ta; aldım bir otele yerleştirdim. Bakın şimdi bir kişi geldiği kentten binler eşliğinde ayrılıyor, kaç insana nasip olur bu hayatta..?"

Emekçi dostu, insan hakları savunucusu, sıcacık, **İNSAN** yürekli Mustafa Abicim; toplumsal kimliğine çok uyan 1 Mayıs 1997'de girdiğin

hastaneden 21 Mayıs 1997'de istenmedik şekilde ayrıldın. Dünya ve Türkiye tarihinde önemli iki tarih! Biz hiç unutmayacağız bu 21 günü Mustafa Abi, senin verdiği yaşam mücadelesini, o arada bize kazandırdıklarını, o güzel harelî **GÖZLERİNLE** anlattıklarını.. Birde **BAKIŞLARINI** bizde kalan..

Nasıl isyan ediyor

hala yüreğim bu zamansız, haksız ayrılışa... yapacağın onlarca iş varken hayatta... Bir tesellim var Mustafa Abi, yalnız değilsin orada... selam söyle Mumcu'ya, Turan Dursun'a, Muammer Aksoy'a, Bahriye Üçok'a, Metin Göktepe'ye ve diğerlerine. Teşekkür ediyorum bu ülke için yaptıklarınıza ve öyle **UTANIYORUM** ki siz yokken yaşamaya!

25.08.1997

Ecz.Seçkin GÖLOĞLU (DAĞDELEN)

Mustafa Ekmekçi'nin en sevdiği Ozan Nazım Hikmet'in, Ekmekçi'nin arşivinde özel yeri olan "Son Otobüs" şiirine yer veriyoruz köşemizde.

SON OTOBÜS

Gece yarısı. Son otobüs
Biletçi kesti bileti
Beni ne bir kara haber bekliyor evde,
ne raki ziyafeti.

Beni ayrılık bekliyor.
Yürüyorum ayrılığa korkusuz
ve kedersiz.

İyice yaklaştı bana büyük karanlık
Dünyayı telaşsız, rahat
seyredebiliyorum artık.

Artık şaşırtmıyor beni dostun
kahbeliği,
elimi sıkarken sapladığı bıçak.

Nafile, artık kıskırtmıyor beni
düşman.
Geçtim putların ormanından
baltalıyarak
ne de kolay yıkılıyorlardı.

Yeniden vurdum mihenge inandığım
şeyleri,
çoğu katkısız çıktı çok şükür.

Ne böylesine pırıl pırıl olmuşluğum
vardı,
ne böylesine hür.

İyice yaklaştı bana büyük karanlık.
Dünyayı telaşsız, rahat
seyredebiliyorum artık.

Bakınıyorum başımı kaldırıp işten,
Karşıma çıkarıyor geçmişten
bir söz

bir koku
bir el işareti
Söz dostça,
koku güzel,
el eden sevgilim.

Kederlendirmiyor artık beni hatıraların
daveti
Hatıralardan şikayetçi değilim
Hiçbir şeyden şikayetimin yok zaten,
Yüreğimin durup dinlenmeden
kocaman bir diş gibi ağumasından
bile.

İyice yaklaştı bana büyük karanlık.
Artık ne kibri nazırın, ne katibinin
şakşığı,
Tas tas ışık dökünüyorum başımdan
aşağı,
güneşe bakabiliyorum gözüm
kamaşmadan.

Ve belki ne yazık,
hatta en güzel yalan
beni kandıramıyor artık.

Artık söz sarhoş edemiyor beni,
ne başkasının ki, ne kendiminki.
İşte böyle gülüm,
iyice yaklaştı bana ölüm.
Dünya, her zamankinden güzel, dünya.
Dünya, iç çamaşırlarım, elbisemdi,
başladım soyunmağa.

Bir tren penceresiydim,
bir istasyonum şimdi.
Evin içerisiydim,
şimdi kapısıyum kilitsiz.

Bir kat daha seviyorum konukları,
ve sıcak her zamankinden sarı,
kar her zamankinden temiz.

Pırag 21 Temmuz 1957